

Regeringens skrivelse

1999/2000:148

Regeringens redogörelse för regelförenklingsarbetet
med särskild inriktning på små företag

Skr.
1999/2000:148

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 25 maj 2000

Göran Persson

Mona Sahlin
(Näringsdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I föreliggande skrivelse lämnar regeringen en redogörelse för hur myndigheter tillämpat förordningen (1998:1820) om särskild konsekvensanalys av reglers effekter för små företags villkor under 1999.

I skrivelsen lämnas även en redogörelse för regeringens regelförenklingsarbete i detta sammanhang samt en redogörelse för mål som regeringen satt upp för det fortsatta arbetet.

1 Inledning	3
2 Gällande bestämmelser	3
2.1 Förordning om särskild konsekvensanalys av reglers effekter för små företags villkor.....	3
2.2 Kommittéförordningen	4
2.3 Arbetet i Regeringskansliet.....	5
3 Praktiska erfarenheter och resultat.....	5
3.1 Inledning	5
3.2 Resultat av myndigheternas rapporter enligt förordning om särskild konsekvensanalys av reglers effekter för små företags villkor	6
3.2.1 Myndigheternas övergripande synpunkter	7
3.2.2 Ändrade respektive nya samt upphävda föreskrifter..	9
3.2.3 Ändrade resp. nya och upphävda allmänna råd.....	11
3.3 Resultat av kommittéernas redovisning enligt 15 § kommittéförordningen (1998:1474).....	12
4 Mål och medel för det fortsatta regelförenklingsarbetet med särskild inriktning på små företag.....	12
4.1 Mål och ansvarsfördelning.....	12
4.2 SimpLex-enheten	13
5 Slutsatser inför det fortsatta arbetet	15

Bilaga 1: Myndigheter som rapporterat enligt SimpLex-förordningen

1 Inledning

Regeringen har introducerat ett system för effektivare konsekvensanalyser av reglers effekter för små företags villkor. Systemet har införlivats genom kommittéförordningen (1998:1474), beslutad den 26 november 1998, och en särskild förordning (1998:1820), beslutad den 22 december 1998, avseende myndigheter.

Vidare inrättade regeringen den 22 december 1998 en statssekreterargrupp med särskilt ansvar för regelförenkling. Regeringen uppdrog därvid åt gruppen att utfärda riktlinjer för Regeringskansliet om särskild konsekvensanalys i samma avseende. I motiveringen till beslutet uttalade regeringen att småföretagens roll för att skapa tillväxt och öka sysselsättning uppmärksammas allt mer både internationellt och i Sverige. Regeringen motiverade vidare beslutet med att reglers effekter för dessa företag uppmärksammas särskilt och att insatserna för att stödja företagen behövde förstärkas också i det fortsatta arbetet med regelförenkling. Samtidigt beslöt regeringen att Näringsdepartementet skall samordna, understödja och följa upp regelförenkling med stöd av en i departementet permanent regelförenklingsgrupp. Denna grupp har nu ombildats till en särskild enhet på Näringsdepartementet – SimpLex-enheten.

2 Gällande bestämmelser

2.1 Förordning om särskild konsekvensanalys av reglers effekter för små företags villkor

Förordningen (1998:1820) om särskild konsekvensanalys av reglers effekter för små företags villkor (SimpLex-förordningen) trädde i kraft den 1 februari 1999. Förordningen gäller utöver de allmänna föreskrifterna i verksförordningen (1995:1322) om myndigheters skyldigheter att innan beslut om föreskrifter eller allmänna råd enligt författningssamlingsförordningen (1976:725) göra en konsekvensutredning.

Myndigheterna är enligt SimpLex-förordningen skyldiga att vid övervägande av nya eller förändrade regler som kan ha effekter av betydelse för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt, så tidigt som möjligt göra en särskild konsekvensanalys. Analysen skall genomföras i den omfattning som är påkallad i det enskilda fallet och skall stödjas på frågeställningar enligt checklistan i 3 § förordningen.

Checklistans frågeställningar är följande:

1. Vilket är problemet och vad händer om någon reglering inte sker?
2. Finns det några alternativa lösningar?

3. Vilka administrativa, praktiska eller andra åtgärder måste småföretagen vidta till följd av regleringen?
4. Vilken tidsåtgång kan reglerna föra med sig för småföretagen?
5. Vilka lönekostnader, andra kostnader eller resursbelastning i övrigt för småföretagen kan reglerna leda till?
6. Kan reglerna komma att snedvrída konkurrensförhållandena till nackdel för småföretagen eller i övrigt försämra deras konkurrensförutsättningar?
7. Kommer reglerna att i andra avseenden påverka småföretagen?
8. Går det att kontrollera efterlevnaden av reglerna, och hur kommer reglernas effekter för småföretag att uppmärksammas och granskas?
9. Bör reglerna gälla endast viss begränsad tid för att hindra eventuella negativa effekter för småföretagen?
10. Behöver särskilda hänsyn tas till småföretagens villkor när det gäller tiden för reglernas ikraftträdande?
11. Finns det behov av speciella informationsinsatser?
12. Hur har samråd som behövs skett med näringslivet och med myndigheter som särskilt berörs, och vilka synpunkter av betydelse har kommit fram?

Enligt 4 § SimpLex-förordningen är myndigheterna skyldiga att årligen, före den 1 februari, rapportera till regeringen om det gångna verksamhetsårets arbete med särskilda konsekvensanalyser. Den 1 februari 2000 lämnade myndigheterna sin första rapportering enligt förordningen. Till SimpLex-förordningen finns särskilda kommentarer, intagna i regeringens förordningsmotiv 1998:2.

2.2 Kommittéförordningen

Kommittéförordningen (1998:1474), som trädde i kraft den 1 januari 1999, reglerar kommittéernas sätt att arbeta. Den innehåller bl.a. bestämmelser om kommittéernas skyldighet att göra kostnadsberäkningar och andra konsekvensbeskrivningar. Kommittéerna skall enligt 15 § förordningen ange i betänkandet om lämnade förslag har betydelse för

- den kommunala självstyrelsen,
- brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet,
- sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet,
- små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags,
- jämställdheten mellan kvinnor och män,
- möjligheten att nå de integrationspolitiska målen.

Regeringen kan därutöver ange om det skall finnas några ytterligare konsekvensbeskrivningar i betänkandet.

Om förslagen i ett betänkande har betydelse för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags skall således dessa konsekvenser anges i betänkandet.

I enlighet med regeringens beslut den 22 december 1998 utfärdade statssekreterargruppen den 30 mars 1999 riktlinjer för Regeringskansliet om särskild konsekvensanalys av reglers effekter för små företags villkor. Konsekvensanalyserna skall enligt regeringsbeslutet bidra till att förbättra förutsättningarna för ökad tillväxt genom ett regelverk som gäller generellt för företagen, men som anpassas bättre till de små företagens villkor.

I statssekreterarbeslutet anges att när det inom Regeringskansliet övervägs nya eller förändrade regler som kan ha effekter av betydelse för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt så görs, så tidigt som möjligt, en särskild konsekvensanalys i dessa avseenden. Analysen sker i den omfattning som behövs i det enskilda fallet och vid analysens genomförande tillämpas motsvarande checklista. I statssekreterarbeslutet anges att varje departement skapar de organisatoriska förutsättningar och rutiner som behövs för att konsekvensanalyser skall genomföras i de författningsärenden som handläggs där. Vidare ser varje departement enligt beslutet till att gemensam beredning också sker med SimpLex-enheten i Näringsdepartementet, när kommande beslut om nya eller förändrade regler kan ha effekter av betydelse för små företags villkor bereds. Slutligen anges i beslutet att varje departement med uppmärksamhet följer att motsvarande ordning hos det offentliga utredningsväsendet och hos myndigheterna får effektivt genomslag inom departementets verksamhetsområde.

Som stöd för Näringsdepartementets arbete med att samordna, stödja och följa upp arbetet med regelförenkling har en särskild enhet inrättats i departementet – SimpLex-enheten – med en såväl rådgivande som stödjande och granskande funktion i Regeringskansliet samt mot myndigheter och utredningsväsendet. I enhetens uppgifter ingår att följa arbetet med särskilda konsekvensanalyser.

I statssekreterargruppen ingår statssekreterare från Justitie-, Finans- och Näringsdepartementen.

3 Praktiska erfarenheter och resultat

3.1 Inledning

Myndigheternas efterlevnad av SimpLex-förordningen och kommittéernas efterlevnad av kommittéförordningen har varit blandad till ambition och omfattning. Många har sett 1999 som ett inkörningsår, eftersom förordningarna började gälla 1 februari 1999 respektive 1 januari 1999. I många fall har tillkomsten av SimpLex-förordningen och kommittéförordningen inte hunnit slå igenom i varken myndigheternas eller kommittéernas arbete. Myndigheterna har till viss del varit i slutskedet av sina remisser och övrigt arbete och därmed haft svårt att ta

hänsyn till den nyttillkomna förordningen. För flera av kommittéerna som avrapporterade sitt arbete 1999 var betänkandena ofta avslutade innan eller kort efter att kommittéförordningen trädde i kraft. Skr. 1999/2000:148

3.2 Resultat av myndigheternas rapporter enligt förordning om särskild konsekvensanalys av reglers effekter för små företags villkor

Totalt har 77 rapporter kommit in mot bakgrund av SimpLex-förordningen. Av de 77 myndigheterna har 31 rapporterat om sitt arbete med särskild konsekvensanalys enligt SimpLex-förordningen (se bilaga 1). Resterande 46 myndigheter har rapporterat att myndighetens verksamhet inte berör små företags villkor och att de inte är rapporteringsskyldiga enligt SimpLex-förordningen.

En av SimpLex-enhetens uppgifter är att utgöra ett stöd till myndigheterna i deras arbete med särskild konsekvensanalys, men bara fyra myndigheter uppger i sina rapporter att de haft någon form av kontakt med SimpLex-enheten. Dessa myndigheter är Arbetarskyddsstyrelsen, Fiskeriverket, Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen. Av de 31 rapporterande myndigheterna deltog 26 i en konferens som SimpLex-enheten höll den 22 november 1999.

Inför myndigheternas slutrapportering och sammanställning av sina praktiska erfarenheter, har SimpLex-enheten rekommenderat myndigheterna att följa en särskild rapporteringsdisposition:

1. *Sammanfattning*; myndigheten uppmanas här att uppge de tre mest betydelsefulla slutsatser de gjort i sitt arbete med särskild konsekvensanalys.

2. *Ändrade resp. nya föreskrifter*; myndigheten skall här uppge antal föreskrifter, antal konsekvensanalyser som genomförts, kort om föreskrifternas innehåll och om de eventuellt har sitt ursprung i ett EG-direktiv m.m.

3. *Upphävda föreskrifter*; myndigheter skall här uppge hur många föreskrifter som *upphävts* och orsak till upphörandet samt om de eventuellt har sitt ursprung i ett EG-direktiv m.m.

4. *Ändrade resp. nya allmänna råd*; (se punkt 2 ovan).

5. *Upphävda allmänna råd*; (se punkt 3 ovan).

6. *Samråd med SimpLex-enheten*; här uppmanas myndigheten att uppge sina synpunkter på *SimpLex-enhetens* arbete med myndigheten och hur detta samarbete skulle kunna förbättras.

I följande delavsnitt redogör regeringen för myndigheternas erfarenheter och synpunkter utifrån deras rapporter från den 1 februari. Hur regeringen avser att gå vidare i regelförenklingsarbetet utifrån bl.a. dessa erfarenheter redovisas sedan i kapitel 5.

Myndigheter arbetar aktivt med regelförenkling

Många myndigheter har i sina rapporter informerat om sina regelförenklingsprojekt och sitt ofta omfattande arbete för ett bättre regelverk. Några myndigheter som redovisat mer omfattande arbeten är Arbetarskyddsstyrelsen, Kemikalieinspektionen, Livsmedelsverket, Naturvårdsverket, Tullverket och Rikspolisstyrelsen. Nedan redovisas kortfattat några exempel på konkreta regelförenklingsinsatser på myndighetsnivå.

Tullverket har bl.a. ett speciellt projekt – den s.k. servicetrappan – som inkluderar en översyn över vad myndigheten kan göra för att förbättra för små företag.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) planerar, efter en undersökning där det framkommit att dess föreskrifter uppfattas som svårhanterliga för småföretagare, ytterligare förenklingar av språket i sina föreskrifter samt ytterligare regelförenklingsarbete för att bemöta småföretagarnas kritik.

Rikspolisstyrelsen (RPS) arbetar bl.a. för att höja den interna kompetensen både när det gäller beredningen av förslag till föreskrifter och allmänna råd samt hur man bäst utformar sådana regler språkligt. RPS har i detta arbete tagit fram en promemoria som kronologiskt anger de olika stegen i arbetet med att ta fram styrelsens föreskrifter och allmänna råd samt påpekar att regelbeståndet bör minskas. Promemorian är utformad som en checklista där också frågan om särskild konsekvensanalys av reglers effekter på små företags villkor tas upp.

Konsumentverket arbetar i sitt regelförenklingsarbete främst med överläggningar för informations- och kunskapsutbyte. Det sker främst med branschorganisationerna men också direkt med företagen, som själva under ett flertal tillfällen tagit upp frågan om regelförenkling.

Några myndigheter, bl.a. Riksskatteverket och Konsumentverket använder sig av föreskrifter som har begränsad giltighetstid och som automatiskt upphör att gälla utan särskilt förordnande. Detta sätt att utfärda föreskrifter och allmänna råd ger möjlighet till dynamik och successiva förändringar av föreskrifter, vilket möjliggör mjukare övergångar och möjliggör som kan ta hänsyn till t.ex. små företags behov av längre omställningstid för att anpassa sig till nya regler.

Räddningsverket för i sin rapport en diskussion om ett s.k. nollalternativ – dvs. vad händer om någon reglering inte sker? (punkt 1 i SimpLex-förordningens checklista.) Verket uppmärksammar vikten av att myndigheterna verkligen överväger behovet av att införa en föreskrift och/eller allmänna råd.

Livsmedelsverket, Naturvårdsverket och Skolverket anser att det krävs omfattande kompetens och resurser för att på ett rättvisande och tillfredsställande sätt kunna belysa och bedöma alla negativa respektive positiva aspekter av en föreskrift eller ett allmänt råd. Svårigheten är bl.a. förenad med att ta fram ett balanserat underlag som motsvarar ambitionsnivån i förordningen. I dessa fall uppger myndigheter att det inte räcker med en bred remiss (som oftast används) eftersom remissvaren ofta ger en ensidig belysning.

Flera myndigheter, bl.a. Boverket, Elsäkerhetsverket och Konsumentverket, uppger att de istället för konsekvensanalyser använder sig av nära samarbeten med näringslivet och med berörda organisationer, vilket innebär att de utvecklar nya föreskrifter och förändringar av föreskrifter utifrån informations- och kunskapsutbyten med berörda parter. Dessa remisser uppges vara mycket omfattande och leder till mycket goda kontakter med berörda branschorganisationer och andra intressenter. Härigenom anser myndigheterna att de är både lyhörda och tar hänsyn till synpunkter från berörda parter. Många myndigheters uppfattning är att de genom remisserna gör vad de kan för att fatta väl underbyggda beslut vad gäller utformningen av föreskrifter och allmänna råd.

Checklistan utgör ett stöd i arbetet med särskild konsekvensanalys

Fiskeriverket, Kemikalieinspektionen, Livsmedelsverket och Naturvårdsverket anser att checklistan i SimpLex-förordningen utgör ett mycket praktiskt verktyg. Checklistans enkla och "rediga" uppställning av frågeställningar uppfattas som ett bra stöd i arbetet med att ta fram föreskrifter och allmänna råd. Den viktigaste effekten av den särskilda konsekvensanalysen enligt SimpLex-förordningen är att man tvingats fokusera på aspekter som lyfts fram i förordningens checklista, vilket garanterar att inga aspekter och frågeställningar glöms bort av myndigheten.

Vid en konkret tillämpning av förordningen uppstår det i vissa fall osäkerhet kring begreppet småföretag. Flera myndigheter har efterfrågat en definition av vad ett småföretag är i förordningen.

SimpLex-förordningens förhållande till verksförordningen

Jordbruksverkets alla föreskrifter riktar sig till små företag. Verket anser dock att hänsyn tas till de små företagen redan när verksförordningens konsekvensutredning görs. Att myndigheterna ännu en gång uppmanas göra ytterligare överväganden enligt SimpLex-förordningens checklista och utföra en särskild konsekvensanalys har rapporterats som svårt. Myndighetens uppfattning är att SimpLex-förordningen inte tillför något utöver de krav som redan ställs på myndigheten enligt verksförordningen. Verket uppger att SimpLex-förordningen upplevs som överflödigt, fastän dess ursprungliga syfte är att utgöra både ett komplement och ett stöd till

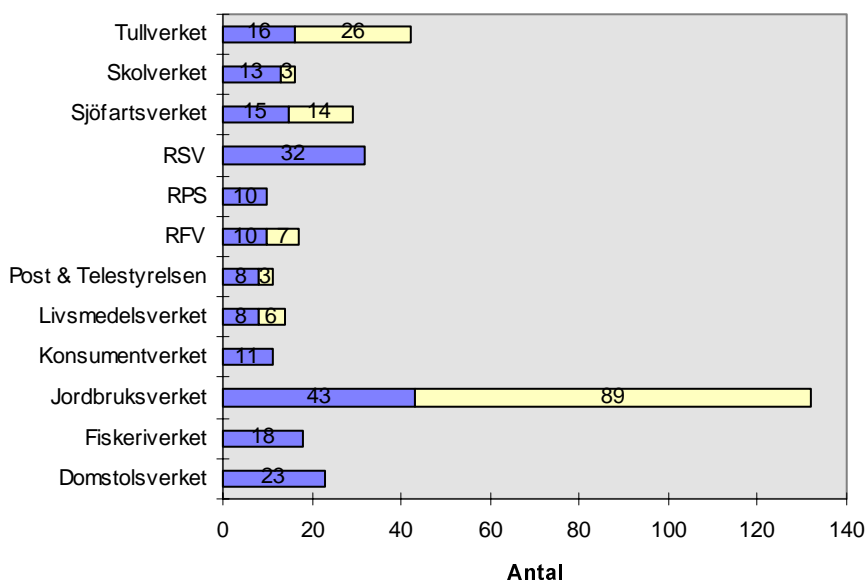
verksförordningen. För att motverka detta har flera myndigheter efterfrågat möjligheten till att redovisa analyserna i samma dokument. Skr. 1999/2000:148

EU och internationella avtal

Livsmedelsverket och Jordbruksverket är exempel på myndigheter vars föreskrifter i hög grad påverkas av EG-direktiv och förordningar. Flera myndigheter har uppgett att man har mycket begränsat utrymme för regelförenklningar när man måste implementera EG-direktiv och förordningar samt andra internationella avtal. Anledningen är att implementeringen av dessa rättsakter måste ske utan att innehållet i den svenska lagstiftningen förändras. Språkligt sett är EG-direktiven och förordningarna ofta svåröversättbara. Detaljnivån är ofta hög och översättningarna mellan språken medför ibland att både felaktigheter och oklarheter uppstår. Detta innebär att flera myndigheter har uppfattningen att det är onödigt att genomföra konsekvensanalyser av direktiven och förordningarna eftersom de inte kan påverka sina föreskrifter och allmänna råd utifrån vad de kommer fram till i analyserna.

Ett sätt för myndigheterna att påverka EG-direktiven och förordningarna är att yttra sig under remiss- och samrådsförfarandena i EU. Flera myndigheter uppger dock att detta kan vara en svårframkomlig väg, både på grund av tidsbrist och genom processen i EU kan ta en helt annan riktning än den som förutsågs i samband med remissbehandling här i Sverige.

3.2.2 Ändrade respektive nya samt upphävda föreskrifter

Diagrammet ovan redovisar de 12 myndigheter som utgivit (grå) och ändrat (vit) flest antalet föreskrifter under 1999. Myndigheterna har sammanlagt infört ca 260 nya föreskrifter och ändrat ca 207 st under

1999. Av dessa nya och ändrade föreskrifter är ca 128 st en följd av införlivade EG-direktiv eller annan internationell standard och/eller avtal. I en del av myndigheternas rapporter är det svårt att utläsa vilka ändringar i föreskrifterna som genomförts. Därför är en del siffror ungefärliga.

Även när det gäller myndigheternas redovisning av särskild konsekvensanalys har det i vissa fall varit svårt att utläsa hur många och vilka av de ändrade respektive nya föreskrifterna som genomgått en särskild konsekvensanalys enligt SimpLex-förordningen.

Undersöker man ingående hur myndigheterna har rapporterat finner man flera samband. Myndigheter som inte har infört så många ändringar respektive nya föreskrifter har oftare redovisat sitt arbete med särskilda konsekvensanalyser otydligt. Myndigheter som i stor utsträckning påverkas av införlivande av EG-direktiv och andra internationella avtal har, jämfört med övriga myndigheter, redovisat mindre omfattande arbete med särskilda konsekvensanalyser. Myndigheternas förklaringar är oftast att de inte anser sig ha möjlighet att påverka innehållet och att det därmed inte har någon betydelse om man utför någon särskild konsekvensanalys. Någon myndighet uppger dock att man trots det ofta mycket omfattande materialet kan skriva enkla och lättillgängliga förordningar och allmänna råd, men att det har varit svårt på grund av den korta tid som står till förfogande.

Utförda konsekvensanalyser

Totalt har enligt regeringens bedömning åtta myndigheter tydligt rapporterat om utförda särskilda konsekvensanalyser. Dessa myndigheter är Arbetarskyddsstyrelsen, Elsäkerhetsverket, Fiskeriverket, Jordbruksverket, Naturvårdsverket, Post- & Telestyrelsen, Riksskatteverket och Tullverket. Ytterligare ett tiotal myndigheter skriver att de arbetar med analyserna, men inte specifikt inför vilka föreskrifter eller hur många analyser som är genomförda. Det finns ett tydligt samband bland dem som i sin rapport tydligt och klart har redovisat sitt arbete med särskild konsekvensanalys och de som generellt har avlämnat tillfredsställande rapporter enligt SimpLex-förordningen.

Utfallet på de tre största regelgivarna är följande: Jordbruksverket har infört flest föreskrifter under 1999 och utfört särskild konsekvensanalys på ca 50% av föreskrifterna. RSV redovisar att verket utfört två särskilda konsekvensanalyser. Domstolsverket har infört 23 föreskrifter under 1999, men verket gör bedömningen att dess föreskrifter inte medför några konsekvenser som försvårar för företag. Därför har verket inte utfört några särskilda konsekvensanalyser av sina föreskrifter.

Tittar man på tio av de största regelgivande myndigheterna är det vanligt bland myndigheterna med mycket omfattande remisser för att inhämta näringslivets och berörda parter synpunkter. Myndigheterna likställer ofta remisserna med en särskild konsekvensanalys.

Flera myndigheter uppger att deras verksamhet inte alls påverkar små företags villkor och rapporterar att de endast utfört konsekvens-

utredningen enligt verksförordningen, ibland i ett samarbete med Skr.1999/2000:148 Ekonomistyrningsverket.

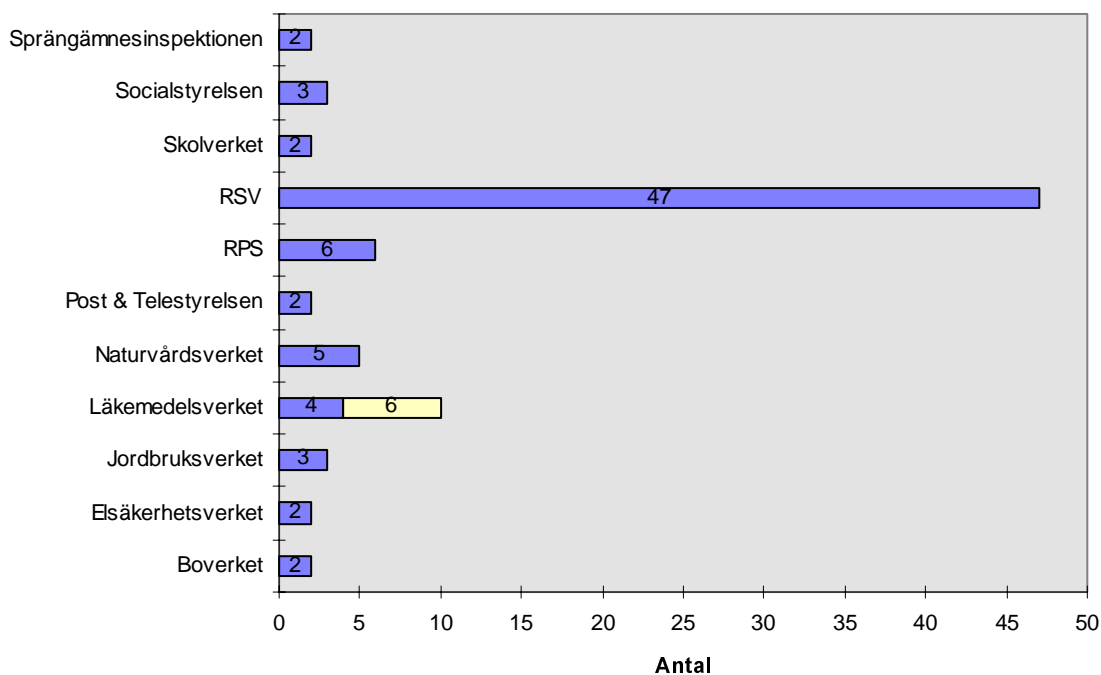
Upphävda föreskrifter

Av 31 rapporterande myndigheter har 20 redovisat upphävda föreskrifter. Myndigheternas redovisning har varit något för ojämn för att man skall kunna göra en generell bedömning.

Det är svårt att få en generell bild över hur många föreskrifter som verkligen har upphävts. Utifrån de 20 myndigheter som rapporterat kan man utläsa att 210 föreskrifter har upphävts, men att 73 av dem är återinförda. Därmed har totalt 137 föreskrifter upphävts.

För åtta av myndigheterna gäller att samtliga föreskrifter som upphävts har återinförts. Rikspolisstyrelsen har bidragit till att flest föreskrifter har upphävts genom att ta bort 37 föreskrifter, utan att återinföra någon.

3.2.3 Ändrade respektive nya och upphävda allmänna råd

I diagrammet ovan redovisas, för de största producenterna, antalet införda (grå) och ändrade (vit) allmänna råd under 1999. Av 31 myndigheter har 18 redovisat ändrade respektive nya allmänna råd. Totalt är 45 nya allmänna råd införda. Ytterligare 47 allmänna råd har införts av RSV vilka kan ses som nya eller ändrade eftersom de är tidsbegränsade och införs varje år.

Av 31 myndigheter har 12 redovisat upphävda allmänna råd. Totalt har 36 allmänna råd upphävts. Ytterligare 12 allmänna råd är upphävda men ersatta med nya allmänna råd.

3.3 Resultat av kommittéernas redovisning enligt 15 § kommittéförordningen (1998:1474)

Skr. 1999/2000:148

Kommittédirektiven som ligger bakom betänkanden som avlämnats under 1999, är ofta skrivna på ett mycket tidigt stadium då de tidigare generella regeringsdirektiven reglerade kommittéerna. Majoriteten av de statliga offentliga utredningarna som var utgivna under 1999 slutfördes under 1998 eller under första halvåret 1999. För dessa utredningar har det därför varit svårt att ta hänsyn till de nya krav som införts genom ändringar i kommittéförordningen. Även för kommittéerna innebär 1999 således en övergångsperiod och regeringen har för avsikt att återkomma till riksdagen med en mer omfattande redovisning av kommittéernas arbete i nästa års redogörelse.

4 Mål och medel för det fortsatta regelförenklingsarbetet med särskild inriktning på små företag

4.1 Mål och ansvarsfördelning

De små och medelstora företagen, inklusive nyföretagandet, utgör en vital del av svenskt näringsliv. En viktig faktor för dynamiken och tillväxten i samhällsekonomin, och därmed även för en ökad sysselsättning, är att svenska företag har med omvärlden konkurrenskraftiga förutsättningar. En sådan förutsättning är utformningen och tillämpningen av de regelverk som omgärdar småföretagens verksamhet. Detta är orsaken till att regelförenkling förs fram som ett av de prioriterade områdena inom näringspolitiken. Regelverken skall vara generella, men bättre anpassade till de små företagens villkor.

Regeringen bedömde i en bilaga till budgetpropositionen för 2000 (*Småföretagsdelegationen – Regeringens åtgärder för ett bättre småföretagsklimat*) att det är ändamålsenligt med ett mål som relateras till den administrativa börda som regelverken skapar för företagen. Att enbart mäta volymen regler är ett alltför trubbigt mått bl.a. för att det är reglernas utformning och tillämpning och inte dess antal som är intressant ur detta perspektiv. Dessutom kan nya regler, som i och för sig ökar ”regelinflationen”, ha den effekten att de faktiskt minskar den administrativa belastningen på företag. Regler har således inte bara olika vikt, utan också olika laddning.

Det övergripande målet för regeringens regelförenklingsarbete gentemot småföretag är att förbättra små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga och villkor i övrigt för att åstadkomma en ökad sysselsättning och högre tillväxt.

Ett konkret delmål är att inom en treårsperiod tydligt minska regelverkens administrativa börda för småföretag. Regeringen kommer att följa upp arbetet och redovisa resultatet för riksdagen.

Regeringen avser att, tillsammans med ledande forskare och i direkt dialog med representanter för näringslivet, utveckla den ovan givna

målformuleringen och även metoderna för uppföljning. Internationella erfarenheter samt resultatet av den kundundersökning som genomfördes av Näringsdepartementet i slutet av 1999 utgör viktiga utgångspunkter för den fortsatta diskussionen om mål, mått och medel. Den administrativa bördan bör främst mätas som nedlagda timmar och kronor i småföretagen. Ett annat intressant delmått på regelverkens effekt kan vara den uppgiftslämnarbörda som läggs på företag som en konsekvens av befintliga regelverk.

Systemet med särskild konsekvensanalys sätter fokus på två i sammanhanget centrala faktorer, dels den resursbelastning som regler kan skapa för småföretag, dels de konkurrensnedvridande effekterna som regler kan ha för dessa företag. I fråga om reglers belastning går det, enligt ovan, att ställa upp ett mer konkret delmål för arbetet för vilket det finns möjliga metoder att mäta måluppfyllelsen. Konkurrensnedvridande effekter, däremot, kan ta sig mycket olika former och yttra sig på de mest skilda sätt. I många avseenden handlar det om en förlust av konkurrenstryck vars skadeverkningar för ekonomin är osynliga. Fastän det är lika angeläget att genom systemet för särskild konsekvensanalys effektivt motverka onödiga konkurrensnedvridningar är det därför svårt att precisera det ekonomiska värdet av detta i mer konkreta tal.

Inom OECD bedrivs sedan en följd av år ett omfattande arbete för regelförenkling och därmed sammanhängande frågor. Det handlar bl.a. om metoder för regelanalys, prövning av andra styrformer än förbuds- och kontrollregler, utveckling av checklistor och erfarenhetsutbyte för att förbättra kvaliteten på medlemsstaternas regelstyrningsbeslut. OECD:s råd antog 1995 en särskild rekommendation till medlemsstaterna om regelstyrning. Bland de projekt som bedrivs i OECD är en årlig djupgranskning av några medlemsstaters program för regelreformer. Regeringen avser att anmäla sitt intresse för en sådan oberoende granskning av det svenska regelförenklingsarbetet, vid lämplig tidpunkt, som komplement till de egna uppföljningar som regeringen avser att genomföra.

Till grund för regelförenklingsarbetet ligger nu tidigare vidtagna åtgärder som innebär att tydliga krav riktas mot dem som beslutar om eller arbetar fram förslag till regler på olika nivåer (Regeringskansliet, myndigheter, kommittéer) att särskilt analysera reglers effekter för små företags villkor. Det grundläggande ansvaret för att så sker måste ligga på regelgivarna själva. SimpLex-enhetens verksamhet syftar bl.a. till att ge stöd och råd i detta arbete.

4.2 SimpLex-enheten

SimpLex-enhetens verksamhet kan indelas och redovisas enligt följande.

Stöd och råd

SimpLex-enheten informerar och ger råd i arbetet med särskilda konsekvensanalyser enligt SimpLex-förordningen. Denna förordning riktar sig, som tidigare nämnts, till myndigheter. Regeringen kommer

bl.a. att under hösten 2000 genomföra en tidigare planerad utbildning av cirka 160 regelskrivare och regelgivare (s.k. förändringsagenter) vid ett femtiotal myndigheter och verk. Syftet med utbildningen är att öka insikten om och förståelsen för små företags villkor samt om myndigheters möjligheter att minska den administrativa bördan för dessa. SimpLex-enheten kommer i ökad utsträckning att ha löpande kontakt med myndigheter samt även anordna ytterligare utbildningsinsatser för denna målgrupp.

Den stödjande och rådgivande funktionen omfattar även arbetet i Regeringskansliet och utredningsväsendet. Även för dessa båda målgrupper kommer särskilda insatser att genomföras så att enheten på ett effektivt sätt kan fungera som en stödresurs, dels internt inom Regeringskansliet i dess beslutsfattande, och dels i de analyser som görs inom utredningsväsendet.

En annan viktig uppgift för SimpLex-enheten är att utveckla arbetsmetoder (checklistor, instruktioner m.m.) för analys av reglers konsekvenser för små företag.

Granskning av förslag

SimpLex-enheten har som uppgift att inom Regeringskansliet granska förslag med utgångspunkt i reglernas effekter för små företags villkor. Detta arbete pågår löpande och bygger på väl fungerande beredningsrutiner. Arbetet innebär granskning av de förslag till utredningsdirektiv samt av de förslag till nya eller förändrade regler m.m. som övervägs. Den granskande uppgiften omfattar i praktiken även arbetet med konsekvensanalyser gjorda inom utredningsväsendet samt av myndigheter och verk.

Uppföljning

Regeringen avser att årligen för riksdagen redovisa en sammanfattning av myndigheternas arbete enligt SimpLex-förordningen, användningen av konsekvensanalyser i utredningsväsendet samt Regeringskansliets regelförenklingsarbete för småföretag.

Aktiv identifiering av åtgärder

En särskild grupp bestående av småföretagare samt småföretagsexperter är direkt knuten till SimpLex-enheten. Denna grupp (SimpLex-gruppen) har två uppgifter. För det första skall gruppen fungera som bollplank och experthjälp i SimpLex-enhetens arbete med regelförenklingsfrågor. SimpLex-gruppen kompletterar därmed den större referensgruppen Nybyggarna inom detta mer avgränsade men ändå mycket vida område. För det andra skall SimpLex-gruppen verka som aktiv diskussionspartner med såväl SimpLex-enheten som den politiska ledningen i sättandet av prioriteringar i regelförenklingsarbetet. SimpLex-gruppen kommer på detta sätt att påverka den aktiva identifieringen av vilka regler som bör

förenklas. SimpLex-gruppen har därmed en operationell uppgift och kommer att engageras i det löpande arbetet. Skr. 1999/2000:148

SimpLex-enheten har även funktionen av ett kontaktorgan för små företag i regelfrågor. Detta innebär att enheten uppmärksammas på problem direkt av småföretag, vilket även det kommer att påverka de prioriteringar som görs.

5 Slutsatser inför det fortsatta arbetet

Myndigheterna skall enligt 4 § SimpLex-förordningen rapportera om sina praktiska erfarenheter och resultat till regeringen. De inkommande uppgifterna från myndigheterna har varit mycket varierande. En anledning är att många myndigheter inte har infört några föreskrifter eller allmänna råd som påverkar små företags villkor. Det bidrar till att många myndigheter inte har några erfarenheter och resultat att redovisa. De myndigheter som utfört särskilda konsekvensanalyser är få och därför har redovisningen blivit något knapphändig. Även om vissa myndigheter inte använt sig av den särskilda konsekvensanalysen som förenklingsinstrument har man redovisat andra typer av insatser för att gå de små företagen till mötes. Exempel på detta är översyner av regelverk, kundundersökningar samt nätverk som inneburit ett aktivt deltagande av småföretag. Flera myndigheter har till regeringen på ett enkelt och tydligt sätt redovisat sina erfarenheter och resultat från sitt arbetet med de särskilda konsekvensanalyserna. I detta sammanhang kan rapporterna från Elsäkerhetsverket, Fiskeriverket, Jordbruksverket, Tullverket och Naturvårdsverket nämnas.

Rapporterna har bidragit med viktig information i det fortsatta regelförenklingsarbetet inom Regeringskansliet. Regeringen kommer att använda sig av myndigheternas uppgifter bl.a. vid prioriteringar av stödjande och rådgivande insatser i regelförenklingsarbetet gentemot myndigheterna. Mot bakgrund av att det funnits svårigheter att jämföra och analysera myndigheternas rapporter på ett mer kvalitativt sätt avser regeringen dessutom att inför nästa rapporteringstillfälle utveckla och förtydliga riktlinjerna gentemot myndigheterna. Tyngdpunkten i rapporterna ligger tydligt i de kvantitativa beskrivningarna såsom antalet nya och borttagna föreskrifter och allmänna råd. Ett större fokus på kvalitativa bedömningar krävs för att ge en bättre bild av effekterna av regelförenklingsarbetet.

Utifrån rapporterna som redovisas i avsnitt 3.2 kan man tydligt utläsa de svårigheter som myndigheterna haft i samband med SimpLex-förordningen. Många myndigheters föreskrifter påverkas av EG-direktiv och förordningar som de har till uppgift att implementera och införliva i svenska föreskrifter och allmänna råd. Att utföra den särskilda konsekvensanalysen på dessa föreskrifter har av myndigheterna uppfattats som onödigt eftersom utrymmet för förenklningar som grundar sig på den särskilda konsekvensanalysen är begränsat. Anledningen är att innebörden av föreskrifterna måste överensstämma med gällande EG-direktiv och förordningar samt eventuellt andra internationella avtal som

myndigheten måste följa. Detta begränsar enligt myndigheterna möjligheterna till förenklingar och förtydliganden. Det är därför av stor betydelse att konsekvensanalyser görs av berörda myndigheter redan under remissförfarandet beträffande kommande EG-direktiv och förordningar. De särskilda konsekvensanalyserna är sedan ett medel för myndigheterna att undvika ”gold-plating” dvs. att en extra reglering sker utöver innehållet i direktivet vid implementering av ett EG-direktiv. Regeringen avser att genom en dialog med berörda myndigheter förtydliga hur SimpLex-förordningen skall tolkas och klargöra när konsekvensanalyser bör genomföras.

Ett annat problem för myndigheterna har varit att de enligt verksförordningen och SimpLex-förordningen måste utföra två analyser när de vill införa en föreskrift eller ett allmänt råd som påverkar små företags villkor. Myndigheterna efterfrågar därför en möjlighet att kunna redovisa båda analyserna i ett och samma dokument. Regeringen ser inget hinder för detta. Förordningen skall vara ett komplement till verksförordningen i myndigheternas arbete med konsekvensanalyser.

Frågeställningarna i SimpLex-förordningens checklista skall vara ett stöd för myndigheterna så att inte viktiga aspekter glöms bort. Vissa myndigheter har t.ex. rapporterat att man utför omfattande remitteringar för att få fram ett så bra underlag som möjligt. Ett sådant förfarande är utmärkt och i själva verket ett av de krav som ställs i SimpLex-förordningen. Åtgärden ersätter dock inte den av regeringen efterfrågade analysen och avrapporteringen. Den utbildning som SimpLex planerar hösten 2000 är ett medel för att öka kunskapen och överbygga de problem som myndigheterna upplever i samband med den särskilda konsekvensanalysen.

I myndigheternas rapportering går även att utläsa den varierande användningen av tidsbegränsade regler, s.k. solnedgångsparagrafer, vilka ställer krav på kontinuerlig utvärdering och uppföljning. Regeringen avser att särskilt studera de gjorda erfarenheterna på detta område inför det fortsatta regelförenklingsarbetet.

Sammanfattningsvis kan sägas att myndigheterna ligger olika långt framme när det gäller att analysera och bedöma reglernas effekter för små företags villkor. För detta ändamål finns SimpLex-enheten tillgänglig som både stöd och rådgivare i fråga om myndigheternas arbete med den särskilda konsekvensanalysen. Enheten avser att mer aktivt ta kontakt med myndigheter för att fungera effektivt i denna roll. Detsamma gäller även det fortsatta stödjande och rådgivande arbetet gentemot utredningar och inom Regeringskansliet. För det interna arbetet i Regeringskansliet är ambitionen att SimpLex-enheten skall komma in i tidiga skeden i beredningsprocessen. Regeringen avser att i budgetpropositionen för 2001 redovisa prioriterade områden för regelförenkling med särskild inriktning på små företag.

1999 är det första år under vilket SimpLex-förordningen har gällt. 1999 skall därför ses som ett övergångsår för både Regeringskansliet, övriga myndigheter och kommittéer.

Genom ett nära samarbete med småföretagen och dess representanter samt tillgänglig expertis kommer regeringen att utveckla mål, mått och metoder för regelförenklingsarbetet. Som nämnts tidigare avser regeringen att årligen ge riksdagen en sammanfattande redovisning av regelförenklingsarbetet. Skr. 1999/2000:148

Myndigheter som rapporterat enligt SimpLex-förordningen

Alkoholinspektionen
ASS
Boverket
Elsäkerhetsverket
Fiskeriverket
Jordbruksverket
Kemikalieinspektionen
Konkurrensverket
Konsumentverket
Lantmäteriverket
Luftfartsverket
Läkemedelsverket
Naturvårdsverket
NUTEK
Post- & Telestyrelsen
PRV
Rikspolisstyrelsen
RSV
Räddningsverket
SCB
Sjöfartsverket
Skogsstyrelsen
Skolverket
Socialstyrelsen
Sprängämnesinspektionen
Statens Livsmedelsverk
Statens strålskyddsinstitut
SWEDAC
Tullverket
Vägverket
Överstyrelsen för civil beredskap

Näringsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 25 maj 2000

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Freivalds, Thalén, Winberg, Ulvskog, Lindh, Sahlin, von Sydow, Östros, Messing, Engqvist, Rosengren, Larsson, Lejon, Lövdén, Ringholm

Föredragande: statsrådet Sahlin

Regeringen beslutar skrivelse 1999/2000:148 med regeringens redogörelse för regelförenklingsarbetet med särskild inriktning mot små företag.